

Inhoudsopgave

Voorwoord	V
------------------	---

Lijst van gebruikte afkortingen	XIII
--	------

1. Inleiding	
1.1 Algemene inleiding	1
1.2 Probleemstelling	2
1.3 Opzet	3
1.4 Afbakening	4
2. De totstandkoming en inhoud van de WMCZ	
2.1 Inleiding	7
2.2 De roep om democratisering	8
2.3 Adviesrapporten en kabinetsstandpunten	11
2.3.1 Conclusies en aanbevelingen van de Commissie- Van der Burg	12
2.3.2 Advies van de Centrale Raad voor de Volksgezondheid	14
2.3.3 Het kabinetsstandpunt	17
2.4 Wetsontwerp Democratisch Functioneren van gesubsidieerde Instellingen (WDFI)	21
2.4.1 De WDFI versus reeds bestaande democratiseringsvormen in regelgeving en praktijk	22
2.4.2 Opzet en inhoud van de WDFI	24
2.4.3 Reacties op de WDFI	27
2.4.4 Advies van de Raad van State	29
2.4.5 De intrekking van de WDFI	30
2.5 Wetsvoorstel Democratisch Functioneren van Zorginstellingen (WDFZ)	30
2.5.1 De invloed van het dereguleringsdenken	30
2.5.2 Opzet en inhoud van de WDFZ	33
2.5.3 Kritiek op de WDFZ	38

2.5.4	De intrekking van de WDFZ	50
2.6	De Wet Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen (WMCZ)	51
2.6.1	Overwegingen bij het nieuwe wetsvoorstel	52
2.6.2	De inhoud van de WMCZ	56
2.7	Samenvatting	67

3. Kritiek op de WMCZ

3.1	Inleiding	71
3.2	De noodzaak van wettelijke regelgeving	72
3.3	De grondwettelijke mogelijkheid van regelgeving	75
3.4	De uitbreiding van het toepassingsgebied	77
3.4.1	Vragen omtrent de toepasbaarheid van het ‘radenmodel’ bij algemene ziekenhuizen en extramurale zorginstellingen	78
3.4.2	De uitbreiding van het toepassingsgebied in het licht van het dereguleringsdenken	81
3.5	Verwachte neveneffecten en kosten	86
3.6	Algemene begripsbepalingen	90
3.6.1	Het begrip ‘instelling’	91
3.6.2	Het begrip ‘cliënt’	94
3.6.3	Het begrip ‘bestuurder’	96
3.7	De instelling van een representatieve cliëntenraad	97
3.8	De verschillende adviesrechten	104
3.8.1	Het ‘gewone’ adviesrecht	105
3.8.2	Het ‘verzwaard’ adviesrecht	108
3.8.3	Gevaar voor samenloop met de bevoegdheden van de OR	114
3.8.4	Gevaar voor bureaucratisering	117
3.9	Overige medezeggenschapsrechten	118
3.9.1	Het recht op informatie	119
3.9.2	Het recht op overleg	120
3.9.3	Het recht van initiatief	120
3.9.4	Het recht op scholing en faciliteiten	121
3.10	Het bindend voordrachtsrecht	122
3.10.1	Een bindend voordrachtsrecht met betrekking tot één bestuurslid	122
3.10.2	Het toepassingsgebied van artikel 7	127
3.10.3	Mogelijke maatregelen ter bescherming van de signatuur van de instelling	128
3.10.4	Het bindend voordrachtsrecht versus het benoemings- en ontslagrecht van de ALV	130
3.11	De instelling van overkoepelende cliëntenraden	131
3.12	Verslagleggings- en openbaarmakingsverplichtingen	136
3.13	De nalevingsprocedure	139
3.13.1	Het ontbreken van bestuurlijk toezicht	139
3.13.2	De keuze voor twee verschillende nalevingsprocedures	141

3.13.3 De commissie van vertrouwenslieden	142
3.14 De vormgeving van de WMCZ in zijn algemeenheid	145

4. Deregulering, wetgevingskwaliteit en wettelijk geconditioneerde zelfregulering

4.1 Inleiding	149
4.2 Deregulering	150
4.2.1 De noodzaak van deregulering	150
4.2.2 De eerste aanzetten tot deregulering	155
4.2.3 De Commissie-Dekker	160
4.2.4 De effecten van de eerste dereguleringsronde: hoe nu verder?	163
4.2.5 De aan deregulering verbonden gevaren	168
4.3 Wetgevingskwaliteit	170
4.3.1 Van deregulering naar wetgevingskwaliteit	170
4.3.2 Kwaliteitseisen voor de wetgeving versus de WMCZ	177
4.4 Wettelijk geconditioneerde zelfregulering	189
4.4.1 Wanneer is er sprake van ‘wettelijk geconditioneerde zelfregulering’?	190
4.4.2 Principiële en praktische voordelen van wettelijk geconditioneerde zelfregulering boven de reguliere overheidsregulering	194
4.4.3 De gevallen waarin wettelijk geconditioneerde zelfregulering kan/zou moeten worden toegepast	201
4.4.4 De kwaliteit van de wettelijke condities	203
4.5 Samenvatting en conclusies	206

5. Is de WMCZ (in alle zorgsectoren) noodzakelijk?

5.1 Inleiding	209
5.2 De WMCZ in de praktijk	210
5.2.1 Zorginstellingen die al een traditie van medezeggenschap via cliëntenraden kenden	211
5.2.2 Zorginstellingen waar de WMCZ de cliëntenraad voor het eerst heeft geïntroduceerd	217
5.2.3 De conclusies en aanbevelingen van de evaluatiecommissie	227
5.2.4 Het standpunt van de minister	233
5.2.5 Conclusie	237
5.3 Waarom medezeggenschap?	239
5.3.1 De doelen die de wetgever met de WMCZ wil bereiken	239
5.3.2 Het doel van medezeggenschap in zijn algemeenheid	242
5.3.3 Hoe verhoudt het doel van medezeggenschap zich tot	

artikel 8 Gw?	250
5.3.4 Conclusie	252
5.4 De WMCZ in relatie tot de overige patiënten- en kwaliteitswetgeving in de zorg en de beoogde stelselherziening zorgverzekeringen	252
5.4.1 De noodzaak van de WMCZ in relatie tot overige patiëntenwetgeving	253
5.4.2 De WMCZ in verhouding tot overige kwaliteitswetgeving in de zorg, het in dat kader gevoerde kwaliteitsbeleid en de beoogde stelselherziening zorgverzekeringen	256
5.4.3 Conclusie	264
5.5 Andere (meer voor de hand liggende) vormen van cliëntenparticipatie?	265
5.6 Conclusie	271

6. De WMCZ: een juiste balans tussen wetgeving en zelfregulering?

6.1 Inleiding	273
6.2 De aan de WMCZ ten grondslag liggende scheiding van verantwoordelijkheden	274
6.3 Algemene begripsbepalingen	276
6.3.1 Het begrip ‘instelling’	277
6.3.2 Het begrip ‘cliënt’	280
6.3.3 Het ontbreken van het begrip ‘bestuurder’	282
6.4 De instelling van een representatieve cliëntenraad	287
6.4.1 Het ontbreken van een instellingsgrens	288
6.4.2 De samenstelling, omvang en zittingsduur van de cliëntenraad	291
6.4.3 Taken en werkwijze van de cliëntenraad	301
6.4.4 Het ontbreken van ‘ontslagbescherming’	305
6.5 De verschillende adviesrechten	309
6.5.1 Wettelijke termijnen, vorm- en motiveringseisen	310
6.5.2 Het ontbreken van een beroepsprocedure bij het ‘gewone’ adviesrecht	317
6.5.3 De procedure bij het ‘verzwaard’ adviesrecht	321
6.5.4 Gevaar voor samenloop van bevoegdheden	325
6.5.5 De onderwerpen ten aanzien waarvan de adviesrechten gelden	329
6.6 Overige medezeggenschapsrechten	337
6.6.1 Het recht op informatie	337
6.6.2 Het recht op overleg	340
6.6.3 Het recht van initiatief	341
6.6.4 Het recht op financiële, professionele en facilitaire ondersteuning	346

6.7	Het bindend voordrachtsrecht	354
6.8	De instelling van overkoepelende cliëntenraden	363
6.9	Verslagleggings- en openbaarmakingsverplichtingen	370
6.10	De nalevingsprocedure	372
6.10.1	Het ontbreken van bestuurlijk toezicht	373
6.10.2	De keuze voor twee verschillende nalevingsprocedures	375
6.10.3	De commissie van vertrouwenslieden	380
6.11	Conclusie	384
7.	Conclusies en aanbevelingen	
7.1	Inleiding	387
7.2	Conclusies	387
7.3	Aanbevelingen	391
	Summary	399
	Geraadpleegde literatuur	405
	Jurisprudentie	425
	Trefwoordenregister	427
	Curriculum Vitae	433

